

พาลนภขตุต วตถุ ๑

“ปมาทมนุญฺญชฺชุตฺติ อิมํ ฌมฺมเทสนํ สตถา เชตวเน วิ
หฺรณฺโตะ พาลนภขตุตํ อารพฺภ กเถสิ ๑

คนพาลกับบัณฑิตมีอาการต่างกัน

(หน้า ๘๙-๙๐ เอกสมัยี หิ กิร สมเย - ปปโปติ วิปลํ สุขนฺติ)

เอกสมัยี หิ กิร สมเย สาวตถิยํ พาลนภขตุตํ นาม สงฺฆมฺหัจ ๑
ตสมฺมํ นภขตุเต พาลา ทุมฺเมธินอ ชนา ฉาริกาย เจว โคมเยน จ
สรีรํ มกฺขेतฺวา สตฺตาหํ อสพฺภิวาจํ ฆณฺนตา วิจฺรนฺติ, กณฺจิ ฌ
าตี วา สุหฺชฺชํ วา ปพฺพชิตํ วา ทิสฺวา ลชฺชนฺตา นาม นตฺถิ, ท
วาเร ทฺวาเร จตฺวา อสพฺภํ ฆณฺนติ ๑ มนุสฺสา เตสํ อสพฺภํ โสตุํ
อสกฺโกนฺตา ยถาพลํ อพฺตมํ วา ปาทำ วา กหาปณํ วา เปเสนฺติ,
เตสํ เตสํ ชฺรทฺวาเร ลทฺธํ ลทฺธํ คเหตุวา ปกฺกมฺนฺติ ๑ ตทา ปน
สาวตถิยํ ปญฺจโกฏฺติมตฺตา อริยสวกา โหนฺติ, เต สตถุ สาสนํ
เปสยฺสิสุ “ภควา ฆนฺเต สตฺตาหํ ภิกฺขุสงฺฆเณ สทฺธี นครํ อปฺวิสิตฺวา
วิหาเรเยว โหตุตฺติ, ตถจ ปน สตฺตาหํ ภิกฺขุสงฺฆมฺสส วิหาเรเยว
ยาคุกตฺตาทีนํ สมฺปาเทตฺวา สยมฺปี เคหา น นิกฺขมฺมิสุ ๑ นภขตุเต ปน
ปรีโยสฺสีเต, อฏฺฐเม ทิวเส พุทฺธปฺปมฺจํ ภิกฺขุสงฺฆํ นิมนฺเตตฺวา นครํ
ปเวเสตฺวา มหาทานํ ทตฺวา เอกมฺนตํ นิสินฺนา “ฆนฺเต อติทุกฺเขน
โน สตฺต ทิวสา อติกฺกนฺตา, พาลานํ อสพฺภํ สุณฺนฺตานํ กณฺณา
ภิชฺชนาการปฺปตฺตา วิย โหนฺติ, โภจิ กสฺสจิ น ลชฺชติ, เตน มยํ
ตุมฺหากํ อนฺโตนฺครํ ปวิสิตุํ น ทมฺหา, มยํปี เคหโต น นิกฺขมฺมิมหาติ
อาหํสุ ๑ สตถา เตสํ กถํ สุตฺวา “พาลานํ ทุมฺเมธานํ กิริยา
เอวรฺูปา โหติ, เมธาวิโน ปน ฌนฺสาร์ วิย อปฺปมาทํ รกฺขิตฺวา

อมตมหานิพพานสมปตต์ ปาปุณนตติ วตฺวา อีมา คาถา อภาสิ

“ปมาทมนุญฺญชฺชนฺติ พาลา ทุมฺเมธิโน ชนา,
 อปฺปมาทญฺจ เมธาวิ ฌนํ เสฏฺฐจํว รกฺขติ ฯ
 มา ปมาทมนุญฺญเชถ, มา กามรติสนฺถวํ;
 อปฺปมตฺโต หิ ฌายนฺโต ปปฺโปติ วิปฺลํ สฺชชฺชนฺติ ฯ

ตตฺถ พาลาติ: พาเลยน สมฺนุนาคตา อิธโลกปรโลกตฺถํ
 อชานนฺตา ฯ ทุมฺเมธิโนติ: นิปฺปลยฺหา ฯ เต ปมาเท อาทิณฺว
 อปฺสสนฺตา ปมาทํ อนุญฺญชฺชนฺติ ปมาเทน กาลํ วิดีนาเมนฺติ ฯ
 เมธาวิทฺติ: ฌมฺโฆชฺปลยฺหา สมฺนุนาคโต ปน ปณฺทิตฺโต กุลวฺสานุคตํ
 เสฏฺฐจํ อุตฺตมํ สตฺตฺรตนนฺนํ วิย อปฺปมาทํ รกฺขติ: ยถา หิ “อุตฺตมํ
 ฌนํ นิสฺสาย กามคฺคณสมฺปตฺตํ ปาปุณฺนิสฺสาม ปรโลกคฺมนมคฺคํ
 โสเธสฺสามาติ ฌเน อานิสฺสํ ปฺสสนฺตา ตํ รกฺขชฺชนฺติ; เหวํ ปณฺทิตฺโตปิ
 “อปฺปมตฺโต ปจฺมชฺฌานาทีนํ ปฏฺฐิถฺกตฺติ มคฺคผลาทีนํ ปาปุณฺนาติ
 ติสฺโส วิชฺชา ฉ อภิลฺลหา สมฺปาเทตฺตีติ อปฺปมาเท อานิสฺสํ
 ปฺสสนฺโต ฌนํ เสฏฺฐจํ วิย อปฺปมาทํ รกฺขตีติ อตฺถโ ๑ มา
 ปมาทนฺติ: ตสฺมา ตุมฺเห มา ปมาทมนุญฺญเชถ มา ปมาเทน
 กาลํ วิดีนามยิตฺถ ๑ มา กามรติสนฺถวณฺติ: วตฺถุกามกิลฺเสกาเมสฺสุ
 รติสฺงฺขาตํ ตณฺหาสนฺถวํปี มา อนุญฺญเชถ มา จินฺตยิตฺถ มา
 ปฏฺฐิถฺกตฺถ ๑ อปฺปมตฺโต หีติ: อฺปฺปจฺจิตฺตสตีตาย หิ อปฺปมตฺโต
 ฌายนฺโต ปุคฺคโล วิปฺลํ โอพารํ นิพฺพานสฺงฺขํ ปาปุณฺนาตีติ ๑

คาถาปริโยसानะ พหุ โสตาปนุนาทยะ อเหตุํ ๑ มหาชนสฺส
 สาคฺคิกา เทสนา ซาตาติ ๑

พาลนรกขตฺต วตฺถุ ๑